

SUBMARINE CHANNEL

■ **JAARVERSLAG 2018**

ARIE BIEMONDSTRAAT 111 AMSTERDAM THE NETHERLANDS T +31 (0)20-820 49 40

BESTUURSVERSLAG SUBMARINE CHANNEL 2018

A - Toelichting op het exploitatieresultaat	2
B - Toelichting op de financiële positie	2
C - Inzichtelijke en kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten van 2017	3
1. Het produceren en vertonen van digital storytelling projecten	3
2. Het programmeren en contextualiseren van ontwikkelingen op het gebied van transmedia en digital storytelling	18
3. Awards, festivals, events en presentaties	22
D - Analyse bezoekcijfers Submarine Channel projecten 2018	26
E - Samenstelling Raad van Toezicht, directie en personeel	28

A – TOELICHTING OP HET EXPLOITATIE RESULTAAT

Het resultaat over 2018 ligt lager dan begroot, dit komt doordat er meer activiteitenlasten zijn uitgegeven zijn in 2018. Voor deze activiteitenlasten was in 2017 al een bestemmingsreserve gevormd.

De totale baten zijn 27% lager ten opzichte van de begroting. De (directe en indirecte) opbrengsten zijn 59% lager ten opzichte van de begroting, de subsidies uit publieke en private middelen zijn 73% lager dan begroot. Het percentage eigen inkomsten ligt hierdoor ook een stuk lager dan begroot, 13% gerealiseerd ten opzichte van 26% begroot.

De totale lasten zijn 24% lager ten opzichte van de begroting. De activiteitenlasten zijn 26% lager dan begroot, dit komt voornamelijk doordat de uitvoering van er minder activiteiten gerealiseerd zijn dan oorspronkelijk gepland. De beheerslasten liggen in de lijn van de begroting (2% lager).

B - TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE

De solvabiliteit van de Stichting is per 31 december 2018 36%, dit is verbeterd ten opzichte van 2017, in 2017 was de solvabiliteit 33%. De (lichte) verbetering wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het balanstotaal afgenomen is in 2018 (met +/- € 88.000).

De Stichting kan zowel op korte als op lange termijn aan alle verplichtingen voldoen, mede door de nieuwe financiering voor de komende jaren.

Toelichting op de balans

Activa

De totale activa is € 88.791 lager dan 2017, dit komt doordat de liquide middelen gedaald zijn met € 66.632 en de uitstaande vorderingen gedaald zijn met € 22.159.

Passiva

De totale passiva is € 88.791 lager dan 2017, dit komt doordat de kortlopende schulden met € 67.772 gedaald zijn en het eigen vermogen met € 21.019 gedaald is ten opzichte van 2017.

De bestemmingsreserve gevormd voor de lopende projecten is in 2018 gedaald met € 22.623, de bestemmingsreserve is per eind 2018 € 77.377.

Toelichting op de begroting en risico's

Onze begroting is vastgesteld voor 2017-2010. Structurele financiering bestaat uit een bijdrage van het Amsterdams Fonds voor de Kunst a € 85.000,- jaar, en van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie van a € 300.000,- per jaar.

In de afgelopen kunstenplanperiodes hebben we gewerkt met een jaarbegroting waarin een standaard projectbedrag was opgenomen dat gold als een basisbudget per project. Na de ontwikkeling van een project wordt het definitieve projectbudget vastgesteld en pas als een project volledig gefinancierd is zal het in productie worden genomen. Hierdoor beperken we de risico's tot een minimum.

We streven naar een eigen inkomsten percentage van 26%, in 2018 was dit percentage 13%.

C - INZICHTELIJKE EN KWALITATIEVE BESCHRIJVING VAN DE VERRICHTE ACTIVITEITEN VAN 2018

Programma activiteiten

1. Het produceren en vertonen van innovatieve digital storytelling projecten

Gepubliceerd in 2018

DE INDUSTRIE – Drugsland Nederland

Regie: Mirka Duijn

Interactieve documentaire, virtual reality documentaire +
podcast en radio

Nederlands- en Engelstalig

De Industrie is een initiatief van Submarine Channel en een coproductie met de VPRO. De lancering van de Nederlandse versie vond plaats in november 2017 op IDFA Doclab. De Engelse versie werd gelanceerd in maart 2018. Datzelfde jaar is ook een VR component ontwikkeld in samenwerking met productiehuis Zesbaans. We hebben hiervoor een beurs ontvangen van IDFA Doclab en het Filmfonds. De première van de VR documentaire was op IDFA Doclab in 2018.

Nederland is drugsland nummer één in Europa. Wiet zit in onze genen, de cocaïnehandel in onze historie en MDMA is zo Hollands als hagelslag. Hoe is het mogelijk dat in een zo ogenschijnlijk gereguleerd land als Nederland op grote schaal drugs geproduceerd en verhandeld worden? Op wie drijft deze miljardenindustrie?

De Industrie is een online interactieve documentaire en podcastserie die laat zien hoe alom aanwezig drugs zijn en hoe iedereen er mee te maken heeft. Luchtig, humoristisch en soms banaal, biedt *De Industrie* door middel van kleine persoonlijke verhalen een inkijkje in hoe de drugindustrie in Nederland in elkaar zit. En hoezeer onder- en bovenwereld verweven zijn in het leven van alledag.

In de online interactieve documentaire worden drugsnetwerken in kaart gebracht en vertellen wiettelers, cokebaronnen en xtc-koeriers over de kick en de stress van het illegale werk. De persoonlijke verhalen zijn gekoppeld

aan locaties die inzicht geven in de Nederlandse drugshandel. Door een postcode in te toetsen kunnen verschillende locaties in 3D worden verkend, zoals een xtc-lab, een zolder met wietteelt of smokkelcontainers in de haven.

Naast de interactieve locaties en audioverhalen online zond Radio Doc op NPO Radio 1 de losse verhalen uit. Alle afleveringen staan online als podcastserie. Een uitzending van *Andere tijden* stond in het teken van *De industrie*.

De Industrie was in competitie op het Nederlands Film Festival als onderdeel van NFF Interactive. Het project werd genomineerd voor de Prix Italia waar het een Special Mention van de jury ontving.

Nederlandse versie: <https://deindustrie.vpro.nl>

Engelse versie: <https://theindustry-interactive.com>

ASCENT FROM AKERON

Interactieve graphic novel

Engelstalig

Regie: Gustavo Garcia (NL), schrijver: William Maher (IR)

Ascent from Akeron is een interactieve *online graphic novel*. Het verhaal speelt zich af in de verre toekomst in een maatschappij waar beelden en teksten verboden zijn. Wanneer een groepje rebelse tieners in atoomschuilkelder uit de 21^e eeuw een perfect geconserveerde tienerkamer ontdekken met daarin een kist vol met superheldenstrips raken ze geïnspireerd om in verzet te komen tegen de heersende orde.

De pilot en de eerste aflevering zijn gepubliceerd. De vierde aflevering is gefinancierd met een Kickstarter campagne. Het project is in 2018 afgerond. Aflevering 2-4 worden eind maart 2019 gepubliceerd.

<https://ascentfromakeron.com/>

PROSTRESS

Interactieve stripserie
Engeltalig
Maker: Han Hoogerbrugge

Op weekdays publiceren we op [Screendiver.com](https://screendiver.com/prostress/) een aflevering van Han Hoogerbrugge's *Prostress*. In deze interactieve cartoon geeft Hoogerbrugge in drie panelen commentaar op de actualiteit, beroemdheden, politici en populaire cultuur. Deze serie wordt in 2019 beëindigd.

<https://screendiver.com/prostress/>

DE ONTMOETING – MANFRED

360-graden online film (7')
Nederlandstalig
Regie: Gatze Zonneveld

Manfred is een korte 360-graden poppenfilm van de Utrechtse animator en regisseur Gatz Zonneveld over een paars monster dat in een bos op zoek gaat naar de ingrediënten voor een pompentaart. We maakten het project in het kader van de derde editie van *De Ontmoeting*. In het bos ontmoet Manfred vier kleurrijke karakters die hem op weg helpen. Het was het enige non-lineaire project wat was ingediend. Het plan viel op door het innovatieve gebruik van 360-graden video, de bijzondere art direction en *character designs*, en de doelgroep (3-6 jaar) die nog nauwelijks bediend wordt in VR. Manfred ging in première op het Nederlands Film Festival.

De Ontmoeting is een talentontwikkeltraject geïnitieerd door VERS en CineCrowd. Doel van *De Ontmoeting* is om jonge makers in contact te brengen met gevestigde partijen uit de filmindustrie. Het traject biedt makers de mogelijkheid hun netwerk te vergroten en een korte film te realiseren waarin ze begeleidt worden door realisatiepartners. In 2018 zijn dit: Vice, NL Film, VPRO Dorst, Videoland, Moondocs, 3Lab, Doxy en Submarine Channel. Alle films gaan in première op het Nederlands Film Festival. Submarine Channel distribueert de gerealiseerde projecten die we ondersteunen via Submarine Channel.

Crowdfunding

Makers dienen projectvoorstellen in bij *De Ontmoeting* via een open call. Uit de inzendingen kiest elke producent een project. Makers moeten vervolgens zelf minstens 5,000 euro ophalen via een crowdfundingcampagne op Cinecrowd en, indien succesvol, verdubbelt de producent het bedrag en produceert de film. Submarine Channel produceerde, begeleidde en promootte de campagne van Gatz Zonneveld en David Verbeek (zie: Silvertown Paws).

Status

Submarine Channel maakt in 2019 een Engelstalige versie. Deze zal als standalone app gedistribueerd worden. Submarine BV. onderzoekt of *Manfred* ontwikkeld kan worden als serie.

<https://submarinechannel.com/virtualreality/manfred>

ECHOES OF IS #wesharethescar

Regie: Tessa Pope

Web documentaire

Taalversies: Engels, Nederlands en Arabisch.

Echoes of IS is een webdocumentaire die bestaat uit 12 aangrijpende video-interviews en een groepsdiscussie met mensen die allemaal aangeraakt zijn door Islamitische Staat. Mensen met vaak totaal verschillende achtergronden: vluchtelingen en Nederlanders, ouders, kinderen, ex-strijders en achterblijvers. 'Ervaringsdeskundigen' dus, die vaak voor de eerste keer hun persoonlijke verhaal delen met de wereld. De interviews werden verspreid via een eigen YouTube en Vimeo kanaal, via de sociale mediakanalen en via de website.

Een werkversie van *Echoes of IS* werd tijdens het Nederlands Film Festival 2017 gepresenteerd. Het project is later dat jaar tijdens IDFA Doclab gelanceerd en is tegelijkertijd ook online in première gegaan.

Distributie in 2018

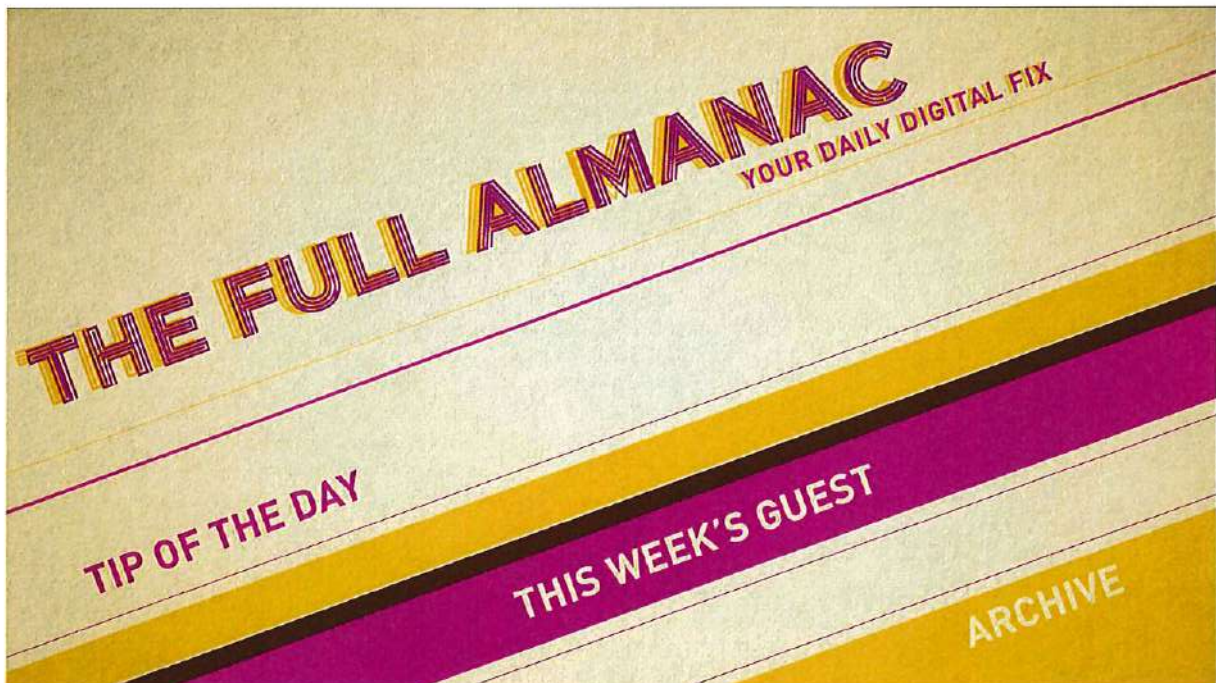
- Het project was onderdeel van het educatie programma van het IDFA: 1200 leerlingen gingen met hun docenten naar de bioscoop tijdens het IDFA om *Echoes of IS* te zien. Vervolgens vonden er gesprekken plaats tussen leerlingen onder begeleiding van moderators.
- Online lesmateriaal: Om het project te behandelen in de klas is er voor het middelbaar onderwijs (MBO en VO) een docentenhandleiding en lesbrief beschikbaar gesteld. Deze is samen met het IDFA ontwikkeld en gratis te downloaden via <https://www.idfa.nl/nl/info/lesmateriaal-voortgezet-onderwijs-en-mbo>.

Awards en Nominaties

- Regisseur Tessa de Loo won de DirectorsNL Award van de Dutch Directors Guild in de categorie Digital Storytelling voor *Echoes of IS*.
- Het project was in competitie op het NFF 2018 als onderdeel van NFF Interactive.

<https://echoesofis.submarinechannel.com/>

In Productie in 2018

THE ALMANAC

Regie: Michel Reilhac

Taalversie: engels

The Almanac is een online platform wat burgers meer inzicht en controle geeft over hun digitale levensloop. Door middel van korte persoonlijke verhalen en anekdotes uit de *pool* van ambassadeurs, influencers en (ervarings) deskundigen houden we digitale burgers een kritische spiegel voor wat betreft hun online bestaan. We doen dat in de vorm van filmjes, korte animaties en tekstberichten waarin we advies en tips geven. Verder bieden we een aantal digitale tools, maar ook analoge 'overlevingsstrategieën' waarmee de gebruiker niet alleen zijn eigen leven, maar liefst ook de wereld om zich heen kan verbeteren.

We zijn idealistisch, want met *The Almanac* willen we een bewustwordingsproces in gang zetten rondom onderwerpen als: privacy; de risico's van het verzamelen en verwerken van digitale persoonsgegevens door commerciële bedrijven en overheden; scherm- en sociale mediaverslaving, onder het motto "Digital Dependency is the New Smoking"; *Fake News* en *Deep Fake*; hoe betrouwbaar is informatie, hoe kunnen we verifiëren wat waar is en wat niet? Hoe kom je erachter dat je *ge-catfished* bent? Met behulp van *The Almanac* moet *Fact checking* een automatische reflex.

We zijn ook realistisch. We weten dat gebruikers niet zomaar advies zullen willen aannemen of hun eigen gedrag kritisch zullen willen onderzoeken. Daarom speelt storytelling een belangrijke rol in het project. We embedden de boodschappen in humoristische verhalen en persoonlijke ervaringen van een groep experts en ervaringsdeskundigen die het publiek vertrouwt. Dat kunnen videoberichten zijn opgenomen met hun eigen telefoon, of korte berichten die we synchroon verspreiden via alle (sociale) kanalen van *The Almanac*.

Partners

Om de ambities van dit project te realiseren zullen we samenwerken met influencers zoals Eliot Higgins, Koert van Mensvoort, Michaela Smiley en Alexander Pleijter en organisaties die hun kennis, netwerken of tools willen delen met ons publiek. Zoals bijvoorbeeld *Scamscan.com*, een website die mensen op de hoogte stelt van mails met slechte intenties.

Status

- In 2018 werd het project (samen met de door Submarine geproduceerde film *Bellingcat*) geselecteerd als onderdeel van The Good Pitch.
- Het project was geselecteerd voor de Round Table Pitches Cross Media van het IDFA Forum 2018.
- Fonds 21 heeft een subsidie van 20.000 euro toegekend. Hiermee is in 2018 een demo ontwikkeld die waarmee een eerste test plaatsgevonden met 15 studenten Nieuwe Media journalistiek aan de Fontys Hogeschool in Tilburg.
- We zoeken aanvullende partners en financiering om *The Almanac* te kunnen realiseren.

SHOEBOX DIORAMA - THE GREAT ORATOR

Regie: Daniel Ernst (NL)

Animatie in virtual reality met *real time* gegenereerde componenten (ong. 40 minuten).

Taalversie: Engels.

In deze geanimeerde 3-D ervaring bezoek je een virtuele 'mega church' waarin jij en andere bezoekers van over de hele wereld samenkomen om de eeuwigdurende oratie van The Great Orator bij te wonen. In deze fictieve realiteit stelt niemand meer kritische vragen bij de oraties die overal vierentwintig uur per dag te horen zijn. De oraties zijn deels gepersonaliseerd, waardoor de bezoeker de indruk krijgt persoonlijk aangesproken te worden door The Great Orator.

The Great Orator is een open wereld waarin de bezoeker wordt uitgedaagd op onderzoek te gaan en contact te leggen met andere bezoekers en avatars. De ervaring begint op een eindeloos grote parkeerplaats. Een enorme Kathedraal torent overal bovenuit. De bezoeker vindt zijn weg naar de Kathedraal. De 'ontknoping' van het verhaal vindt plaats in de archieven van de Kathedraal – de bron van de oraties.

Voor *The Great Orator* gebruikt Ernst geavanceerde technologische mogelijkheden waarmee Twitter feeds (bijvoorbeeld die van de toeschouwer) in *real time* omgezet worden naar de gesproken oraties van The Great Orator.

Creatief team

Daniel Ernst is een van de meest veelbelovende Europese kunstenaars werkzaam in *immersive storytelling* en VR. Zijn VR-serie *The Shoebox Diorama* is een serie virtual reality-ervaringen. Elk project in de serie bouwt voort op de vorige wat betreft narratie, techniek en animatie. *The Great Orator* is het vijfde project in de serie.

Status

- De ontwikkelfase is in 2018 afgerond. Er werd een subsidie toegekend voor ontwikkeling vanuit de deelregeling Experiment van het Filmfonds. In 2019 gaan we aanvragen voor realisering binnen dezelfde regeling.
- We willen een *The Great Orator* app maken in aanvulling op de VR-productie om het project toegankelijk te maken voor een veel groter publiek. Een app sluit heel goed aan bij het verhaal van *The Great Orator*, die met zijn oraties de wereld heeft veroverd.

THE IMAGINARY FRIEND

Regie: Steye Hallema (NL)

Virtual reality en AR

Taalversie: Engels en Frans / 21 minuten.

Premisse

The Imaginary Friend vertelt het verhaal van een achtjarige jongen met een super levendige verbeelding. Hij heeft veel moeite met het onderscheid tussen realiteit en fantasie. Hij heeft jou, de toeschouwer, als denkbeeldige vriend gecreëerd. Een vriend die Daniel blijkbaar helpt in zijn wens om te vliegen. Wanneer zijn wens om te vliegen uiteindelijk zijn leven bedreigt, ziet Daniel langzaam in dat dingen moeten veranderen.

The Imaginary Friend is een surrealistische VR ervaring die kijker de fantasie van de hoofdpersoon belichaamt. Het verhaal wordt helemaal verteld vanuit de *point of view* van de toeschouwer. Je bent aanwezig in het verhaal, overgelaten aan de sterke verbeelding van de hoofdpersoon. Op sommige momenten zul je je zelfs verantwoordelijk voor hem voelen, omdat hij blijkbaar vanwege jou dingen doet die hem in gevaar brengen.

Deze filmische VR-ervaring, die alleen in VR verteld kan worden, verkent de positie van de toeschouwer in het verhaal. Doordat de toeschouwer het middelpunt vormt van het drama ontstaat er een verhoogde vorm empathie waardoor het gevoel van *presence* versterkt wordt – het gevoel aanwezig te zijn in de film. *The Imaginary Friend* is een toegankelijk en oprecht verhaal over een jongen die om leert gaan met anders zijn.

Naast de VR-film ontwikkelen we een Augmented Reality component.

Creatief Team

Regisseur Steye Hallema is een pionier op het gebied van virtual reality storytelling. Hij was een van de drie regisseurs van *Ashes to Ashes*. De wezens die ontspruiten uit het brein van Daniel worden ontworpen door Fons Schiedon. Fons Schiedon is regisseur, illustrator en animator en werkt vanuit zijn studio in New York.

Partners

The Immersive Storytelling Studio van the National Theatre in Londen (UK), in co-productie met de in Parijs gevestigde Floréal Films (FRA).

Status

De dramaturg van the National Theatre is betrokken als scriptcoach, ook Michel Reilhac zal in 2019 betrokken blijven bij de verdere ontwikkeling van het script.

- We hebben het project gepresenteerd tijdens de Biënnale van Venetië, als onderdeel van de Gap Financing Market 2018. Ook werden we geselecteerd om te pitchen tijdens de VR Days Europe en IFFR PRO 2018.
- Er is een derde versie van het script. Eerste testopname vond plaats in Londen eind februari 2018. In 2019 wordt een prototype ontwikkeld.
- De Franse VR Distributeur en Sales Agent: Diversion Cinema heeft de intentie uitgesproken om de film uit te brengen.
- In 2019 werd half februari een aanvraag voor ontwikkeling ingediend in samenwerking met de Franse co-producent bij het Franse Film Fonds CNC. Ook zal er een aanvraag worden gedaan voor financiële ondersteuning vanuit de stad Parijs.
- Er zal in maart ook een aanvraag voor ontwikkeling worden gedaan in NL binnen de nieuwe regeling: Immersive interactive.

In ontwikkeling in 2018

SILVERTOWN PAWS

Regie: David Verbeek en Prisca van der Mullen (NL)

Web documentaire, 6 min.

Taalversie: Engels

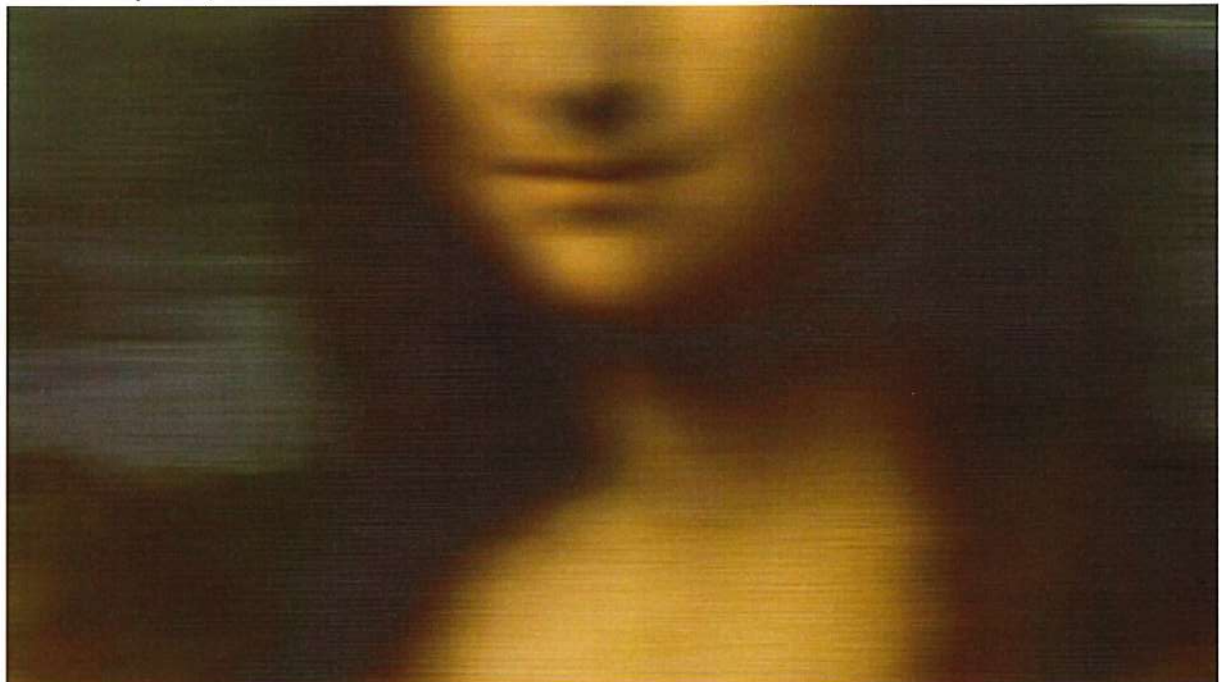
Silvertown Paws is een webdocumentaire over Srebrenica anno nu – een kort visueel portret van de getraumatiseerde Bosnische stad gefilmd vanuit het perspectief van de straatdieren die de stad 's nachts overnemen. Terwijl we beelden van de verpauperde stad zien –opnames waarin zwerfhonden en katten de hoofdrol spelen; een metafoor voor de leeglopende en verpauperde stad– horen we enkele bewoners vertellen over het Srebrenica van vandaag en hoe het is om daar te wonen. Hun verhalen gaan over de deflatie van de stad, over sabotage door politici om Srebrenica arm te houden, het leven in een spookstad, het gebrek aan vertrouwen onder de mensen en de etnische spanningen. Uit hun verhalen zal blijken dat de stad en de bevolking in een vicieuze cirkel vastzitten.

Creatief team

David Verbeek's korte documentaire *Trapped in a City of a Thousand Mountains* over Chinese hip-hop scene maakte deel uit van de IDFA Doclab competitie voor Best Documentary Short in 2018. Van der Mullen coproduceerde de film met Verbeek. Eerder maakte Verbeek de lange speelfilms *Beat*, *R U There* en *Shanghai Trance*.

MONA

Virtual reality serie, 8 x 10 minuten

Premisse

Wat als achter de mysterieuze en kalmerende glimlach van Mona Lisa een verborgen diva-drama schuilgaat? Mona dompelt je door middel van virtual reality onder in de parallelle wereld van de beroemdste muzen ter wereld - een wereld waarvan je niet wist dat die bestond.

Mona is een virtual reality-serie die de verborgen wereld van 'the chambers' blootlegt. Deze parallelle dimensie verwelkomt schildersmodellen om te rusten en te kletsen nadat de musea sluiten en ze hun lijst verlaten. Het verhaal van *Mona* begint wanneer de muzen zojuist de aankondiging van een tienjarige verandering hebben ontvangen van de curatoren van de musea. De anti-elite en anti-cultuur sentimenten in de politiek zijn dusdanig dat er voor de allereerste keer in de geschiedenis drastisch bezuinigd moet worden op de 'chambers'. Hierdoor

verliezen enkele van de belangrijkste sterren hun kostbare privileges verliezen. De gebeurtenissen die daaruit voortvloeien, tonen aan dat rommelen met een woedende Mona Lisa verschrikkelijke gevolgen heeft. Mona levert op satirische wijze commentaar op de cultuurpolitieke ideeën van populistische partijen in Europa.

Partners en creatief team

Mona is een Nederlands-Franse coproductie van Submarine Channel en AVROTROS en in samenwerking met M lange en het gerenommeerde Franse productiebedrijf Atlas V (FR/VS). De auteur van dit project is Michel Reilhac, een VR-regisseur en een expert op het gebied van interactieve formats. Van januari 2017 tot December 2018 het hoofd van Submarine Channel.

Status

- Er hebben verschillende brainstorms plaatsgevonden met experts i.v.m. de technisch mogelijkheden van het project: Mathias Chelebourg (Baobab, FR), Thierry Paalman (Submarine Animatie), Daniel Ernst (VR maker), Carl Guyenette (UK).
- Spijtig genoeg heeft Creative Europe in 2018 geen financiële bijdrage geleverd voor de ontwikkeling.
- Belangrijk voor de realisering en distributie is de samenwerking met verschillende musea. Musee d'Orsay in Parijs is enthousiast over het project.

AMRITA - The Nectar of Immortality

Regie: Rithy Panh

Virtual reality

Taalversies: Engels, Frans, Cambodjaans / lengte: 40 minuten

Amrita een luxueuze visuele fabel in VR waarin de gebruiker getransporteerd wordt naar het Angkor Vat tempelcomplex in Cambodja. Hier spelen traditionele Khmer-dansers de epische veldslagen na die zich volgens Cambodjaanse mythologie in het begin der tijden afspeelden tussen de goden en demonen.

Rithy Panh verweeft in *Amrita* oude mythische verhalen met de littekens van de verwoestende moderne oorlogen. *Amrita* wordt een immersieve visuele reis waarin Panh de bezoeker laat ervaren dat destructieve herinneringen kunnen helen door te reflecteren op mythologische verhalen en de essentie van de tijd.

Creatief team

Rithy Pahn is een toonaangevend figuur in de Cambodjaanse en internationale filmwereld. Zijn werk bevat documentaires zoals *The Missing Picture* (Un Certain Regard-prijs, 2013). En hij werd genomineerd voor een Oscar in de categorie *Best Foreign Language Film* op de 86e Academy Awards. *Amrita* wordt het eerste VR-project.

Partners

Amrita wordt geproduceerd door Catherine Dussart van CDP (Frankrijk) en gecoproduceerd door Submarine Channel, INVR Space (Duitsland) en Anupheap (Cambodja).

Status

- Rithy Panh is momenteel bezig zijn recente lineaire film af te ronden, aansluitend hierop zal een start gemaakt worden met het project *Amrita*.
- Een deel van de financiering is binnen via de Franse producent van MEDIA Creative Europe.
- *Amrita* werd geselecteerd voor het Cinemat / VR Days-pitchprogramma van het International Film Festival Rotterdam 2018.

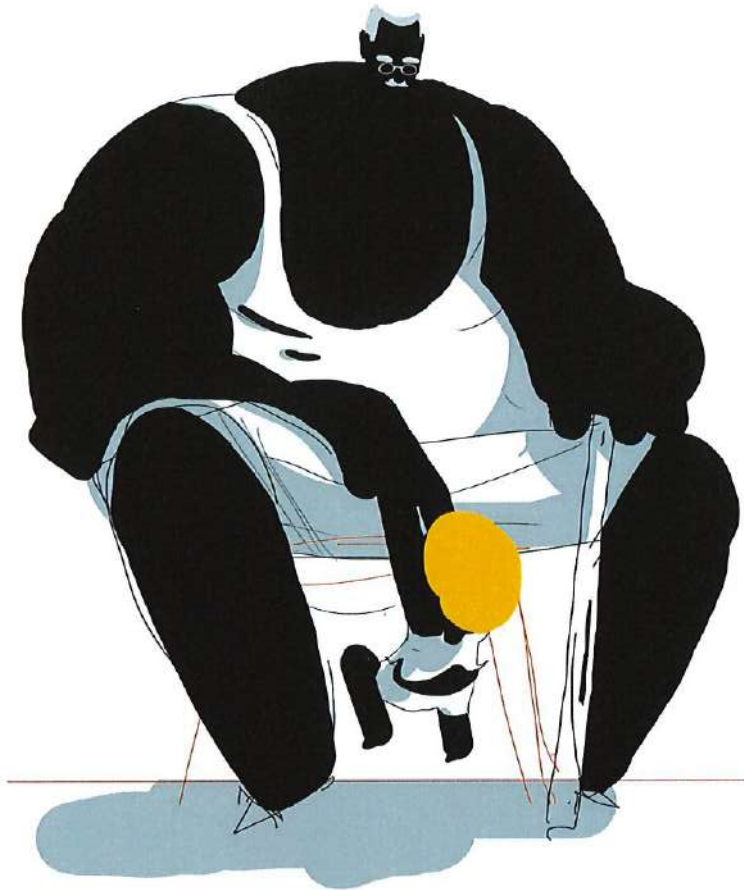
THE LITTLE THINGS

Regie: David Calvet & Thomas Bertrand Batlle (FR)

Creative producer: Yvonne van Ulden (NL)

Room scale interactieve virtual reality

Lengte: 25 minuten

Kleine Louis woont bij zijn grootouders in Noord-Catalonië. Het leven is stil, het weer is warm en het eten is goed. De energieke jongen brengt vreugde en onrust in het leven van zijn grootouders André en Jeanne. Maar dan slaat het noodlot toe. Tijdens het werken in de tuin op een mooie zomerdag zakt grootmoeder Jeanne plotseling in elkaar en sterft. Rouw en duisternis vullen het huis. Louis is te jong om de ernst van de situatie volledig te begrijpen en voelt zich verloren. Zijn grootvader André is versuft en sluit zich af van de wereld en van Louis. Wanneer door een onweersbui de geliefde kersenboom van Jeanne in tweeën splitst, zijn de jongen en de man eindelijk in staat om elkaar hun emoties te tonen. Als team gaan ze opnieuw het leven tegemoet en Louis, die tijdens deze ervaring volwassen is geworden, kan zijn vleugels uitslaan.

Status

Teaser en VR demo gemaakt.

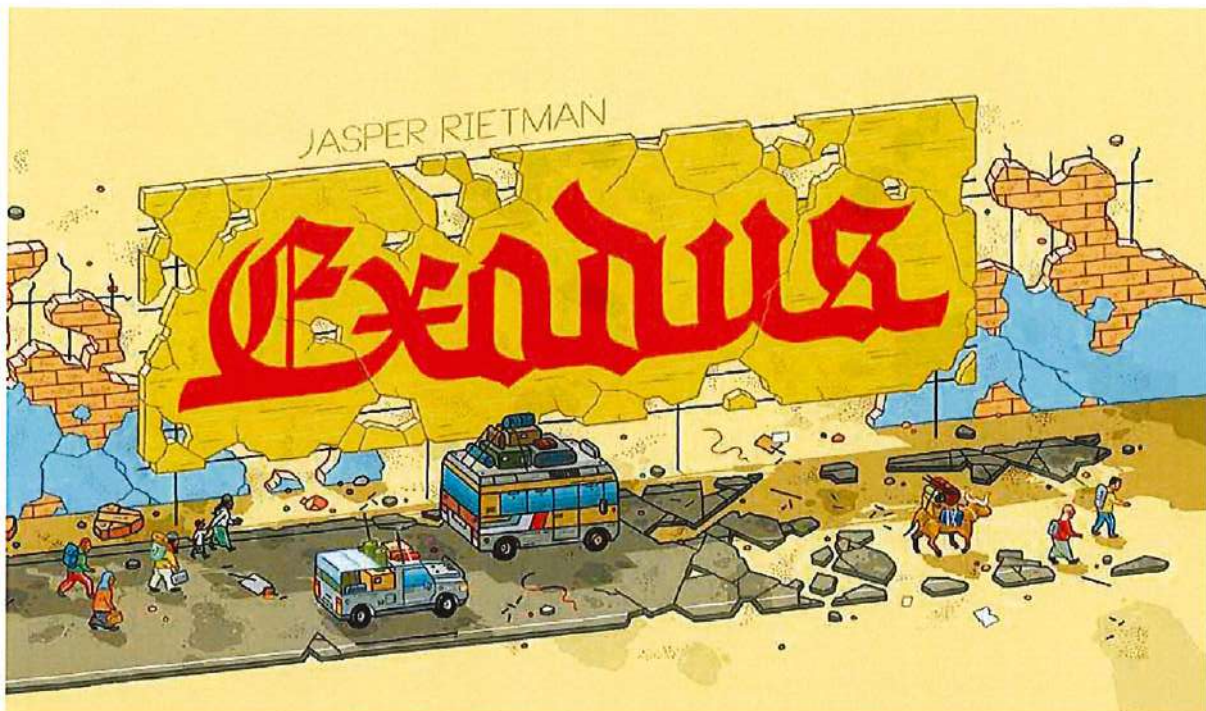
Script geschreven.

Aanvraag gedaan voor ontwikkeling bij de nieuwe immersive/interactieve regeling van het Stimuleringsfonds Creative Industrie i.s.m. Nederlands Film Fonds.

EXODUS

Interactieve graphic novel app

Regie: Jasper Rietman (NL)

Exodus is gebaseerd op het gelijknamige boek van Jasper Rietman. Exodus is de verbeelding van een archetypische uittocht van een groepje mensen op de vlucht voor oorlog en vervolging. Een kijkboek op de grens van illustratie en strip waarin actuele thema's op subtiële wijze overgaan in een toekomstvisioen. De zesenvetig naadloos op elkaar aansluitende illustraties vormen samen een grote panoramatekening van bijna veertien meter. Exodus verscheen in 2018 verscheen bij SubQ Publishers – een uitgeverij opgezet door Submarine en Singel Publishers.

De interactieve versie van Exodus stelt ons in staat om het project te verwezenlijken zoals het eigenlijk bedoeld was: als een uitgestrekt dramatisch panorama. Via de Exodus app scrollt de gebruiker door de panoramatekening, het parallax effect (voor een ruimtelijk effect), animatie en een soundscape.

We richtten ons op een release op het Angoulême International Comics Festival 2020. Het alternatief is een vergelijkbaar groot internationaal festival of event eind 2019 of begin 2020.

Creatief Team

Small Bang Studio in Parijs is coproducent. Deze studio produceerde eerder o.a. de veelgeprezen interactieve *scrolling graphic novel* Phallaina. Illustrator en stripmaker Jasper Rietman maakt redactionele illustraties voor kranten als The New York Times, The Guardian, The Washington Post, De Standaard en de Volkskrant. Exodus is zijn eerste boek. Rietman overziet het project.

Partner

Smallbang Studio (FR). Daarnaast gaan we in 2019 onderzoeken of we kunnen samenwerken met NGO's op het gebied van financiering of distributie.

Vervallen projecten in 2018

COSMOS WITHIN US

Regie: Tupack Martir
Virtual reality

Cosmos Within Us is een interactieve poëtische filmische ervaring waarin het gevoel van verlies onderzocht wordt. Het was, net als Submarine Channel's VR-film *Ashes to Ashes* (2017), een samenwerking met de VR Days Europe.

Status

Submarine Channel heeft in 2017 geen financiering weten te vinden voor het project. Het project wordt inmiddels doorontwikkeld door de studio van Martir.

ITINERANT

Maker: Tupack Martir

Van hetzelfde creatieve team als *Cosmos Within Us*. *Itinerant* is een fysieke reizende installatie waarmee VR gemakkelijk op locatie gepresenteerd kan worden. *Itinerant* brengt VR-ervaringen naar de straat en openbare ruimtes, buiten en binnen, op publieke en gesloten evenementen in binnen- en buitenland.

Status

In 2018 is er gezocht naar een productiepartner. Dit project heeft echter geen prioriteit binnen ons programma. Totdat zich er een financieringsmogelijkheid of partner aandient zullen we dit project niet verder ontwikkelen.

TOEKOMST

Submarine Channel ontwikkelt in de programmaperiode 2017-2020 verschillende virtual reality projecten in samenwerking met lokale, nationale en internationale partners. VR is een nieuw medium met allerlei uitdagingen voor onze organisatie. We verkennen nieuwe productiemethoden en distributiekkanalen en er is een nieuw scala aan artistieke vraagstukken die we willen onderzoeken en daarop richt onze onderzoeksagenda zich dan ook voor een groot deel.

De daadwerkelijke marktpenetratie van VR loopt volgens onderzoeken zo'n vier jaar achter bij de voorspellingen uit 2016. Deze ontwikkelingen in de markt zijn ook van invloed op de financierings- en distributiemogelijkheden van VR content. Daarnaast is VR vooralsnog wat minder laagdrempelig dan een interactieve documentaire die je direct in je browser op je computer of mobieltje kunt bekijken. De verslaggeving rondom VR-projecten, de disseminatie van de kennis die we opdoen met onze projecten, het delen van de *lessons learnt* met onze primaire doelgroep (de creatieve industrie, studenten en professionals in de nieuwe media-industrie) wordt daarom steeds relevanter.

Daarnaast blijven we interactieve projecten maken, zoals bijvoorbeeld *The Almanac* en *Exodus*. De focus en ambitie bij *web-based* projecten ligt nu meer dan ooit op het genereren van impact bij het publiek en het verkennen van nieuwe content-, design- en impact strategieën waarmee we dit kunnen bewerkstelligen.

3. Het programmeren en contextualiseren van ontwikkelingen op het gebied van digital storytelling

Het onderzoek wat we doen in het kader van projecten vindt zijn weerslag in de redactionele content die we publiceren. Sinds 2016 richten we ons ook op aspecten van (*digital*) *storytelling* die niet direct te maken hebben met eigen producties, maar die wel relevant zijn voor ons publiek of ons inspireren. Uit analyses van onze bezoekcijfers en uit feedback uit het veld blijkt dat professionals graag van onze expertise gebruik maken om meer te weten te komen over wat er zoal gebeurd op het gebied van onder andere storytelling, animatie en interactive comics.

Daarnaast doen we verslag van, en geven we inzicht in het creatieve proces en het productieproces rondom eigen producties in de vorm van 'making of' video's, artikelen en steeds vaker interviews.

SCREENDIVER – THE DIGITAL COMICS DIRECTORY

SD Screendiver Comics Manifesto Resources About Prostress Q

COMICS DIRECTORY

Audience: **Adults** All ages

Genre: **All** Adventure Comedy Drama Educational Non Fiction Sci Fi Short Story Thriller

Platform: **All** Amazon Kindle Android Gear VR HTC Vive Oculus Rift Web iOS iPad iPhone

Sort by: **Random** Date added Release date

 TO BE In a world where superheroes only exist for show and entertainment, a group of youngsters in a top-tier superhero academy try to find their purpose in life.	 Last Quest A prosperous planet at the edge of the universe called Cardia is under attack by evil powers! All seems lost, when suddenly a spark of hope appears...	 Masters of the Sun From the mind of Will.I.am comes a futuristic zombie thriller that mixes L.A. Gang culture, B-Boy-ism and Egyptology to tell the heroic tale of a Hip-Hop group from East L.A.	 Oranova Meet Edel and accompany him on his daily routine in the bedazzling world of Oranova. An interactive web comic in Dutch.
 The Building A quiet night in for the inhabitants of a nondescript suburban building turns into a surreal nightmare. Prepare to lose yourself in this award-winning non-linear webcomic.	 Tales of Wedding Rings VR What if you could step inside your favorite story? Tales of Wedding Rings VR is the first virtual reality manga to answer this question.	 RRR - Run Ran Run Follow the colorful crew of 'the Whale' venturing into insane situations in this action packed intensely animated sci-fi comedy adventure comic.	 Été (Summer) Follow lovers Abel and Olivia on their road trip through France in season 2 of the successful Instagram comic. In French and English.

Screendiver is een voorbeeld van een redactioneel project waarin aspecten als distributie, programmeren, contextualiseren en *community building* samenkomen. Sinds de oprichting onderzoekt Submarine Channel de evolutie van het beeldverhaal in het digitale tijdperk. We produceren interactieve graphic novels. Vaak hybride producties waarin illustratie, animatie, muziek en interactie samenkomen.

Wereldwijd zijn er tientallen onafhankelijke makers en studio's die met innovatieve projecten de grenzen van het stripmedium onderzoeken. Platforms lopen uiteen van het web tot app, en van tot social media comic tot augmented reality en VR. Nadeel van die verscheidenheid aan *delivery platforms* is de distributie. Hoe vind je je publiek voor al deze

mooie producties? De bestaande platforms voor digitale comics bieden geen ruimte voor interactieve beeldverhalen. In de App Store zijn ze niet te vinden. Wat ontbrak was een centrale plek – een platform-agnostische online *directory* waar gebruikers dit soort grensverleggende producties bij elkaar kan vinden. Screendiver springt in dat gat. Het bezoek voor het project is met bijna 30% gegroeid in 2018.

Partners

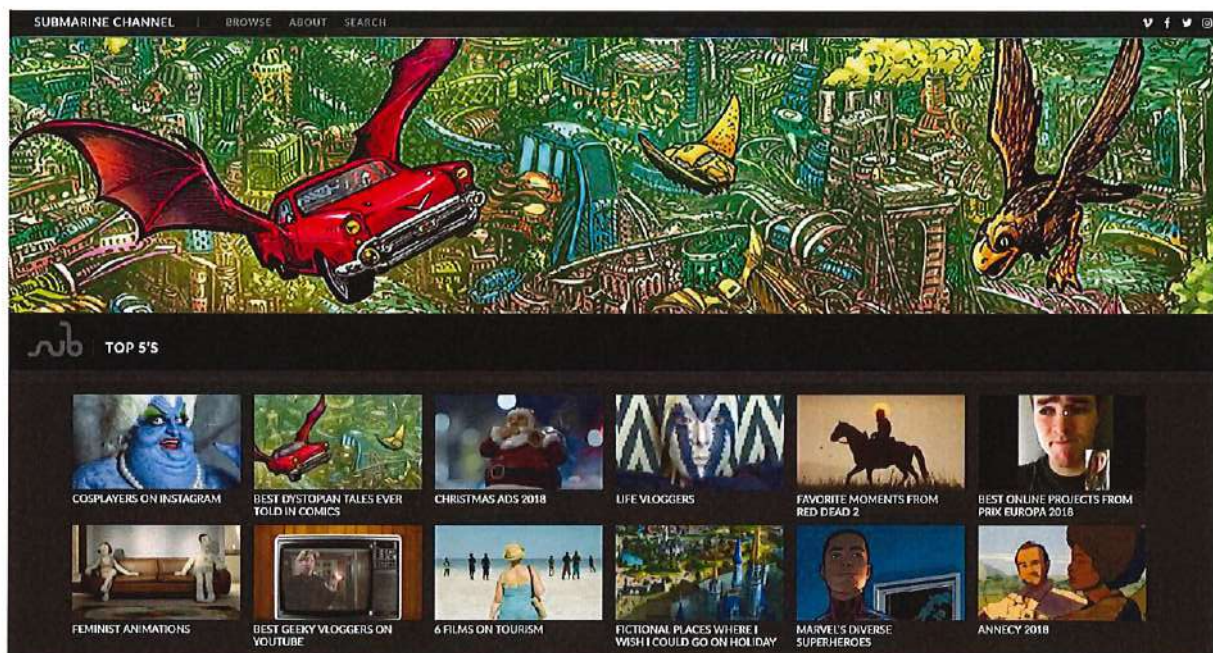
Screendiver is ontwikkeld in samenwerking met makers Ezra Daniels (US), Sutu (AUS) en de Milesi Brothers van Studio TransmII (CH). Submarine Channel bouwde en host het project en houdt de redactionele eindverantwoordelijkheid.

Status

- In 2017 is het project uitgerold. In 2018 is het project doorontwikkeld en werd het minstens een keer per maand geupdate met een nieuw project.
- Het project werd gepresenteerd onder andere op het Fumetto Comics Festival en de New York Comicon.

<http://screendiver.com>

TOP 5's

In de Top 5 rubriek bespreekt Submarine Channel vijf bijzondere *best practice* voorbeelden van ontwikkelingen op het gebied van interactive storytelling, animatie, comics en beeldcultuur. Het is een toegankelijk redactioneel format waarin we onze bevindingen (over festivals die we bezoeken), inzichten (het duiden van trends) en inspiraties delen met ons publiek. We richten ons op onze core doelgroepen: studenten en professionals die werken in animatie, film, virtual reality en interactive storytelling. In 2018 publiceerden we onder andere de volgende Top 5's: Feminist Animations, Favorite Moments from Red Dead Redemption, Best Dystopian Tales in Comics, Life Vloggers, Annecy 2018, Amazing Stories Told in Real-Time, Marvel's Diverse Superheroes.

We zien het bezoek voor deze rubriek verder stijgen dit jaar. Het is een handige tool om submarinechannel.com actueel en levendig te houden en publiek naar de site te sturen. We publiceren de Top 5's ook op sociale media.

<http://www.submarinechannel.com/category/top-5s>

INTERVIEWS EN LONG READS

Sinds 2017 publiceren we ook langere interviews en *longreads*. Zo was de *long read* die we maakten over de virtual reality expo op de Biënnale van Venetië het meest gelezen artikel in 2018. Daarnaast publiceerden we een serie van drie artikelen over de toekomst van journalistiek onder de titel: *Is Immersive Content the Future of Journalism?* waarin we onderzoeken hoe journalistiek verandert onder invloed van sociale media en immersieve technologieën. In deel twee van deze reeks interviewden we twee vrouwen die werken voor twee grote nieuwsorganisaties: Maria Fernanda Lauret van het Medialab van Al Jazeera en Francesca Panetta, executive director for VR van The Guardian. Deze serie bouwen we verder uit in 2019.

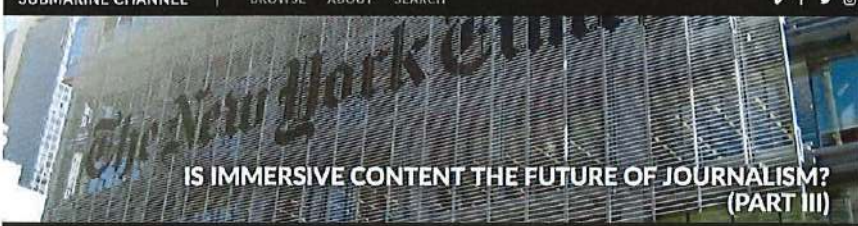
<https://submarinechannel.com/immersive-content-future-journalism-part-1/>

<https://submarinechannel.com/is-immersive-content-the-future-of-journalism/>

<https://submarinechannel.com/venice-vr-2018-vr-in-competition/>

<https://submarinechannel.com/venice-film-festival-virtual-reality-competition/>

SUBMARINE CHANNEL | BROWSE ABOUT SEARCH

IS IMMERSIVE CONTENT THE FUTURE OF JOURNALISM?
(PART III)

sub NEWS

Twitter Facebook

Merchandising, merchandising...where the real money from the movie is made! Spaceballs-the T-shirt, Spaceballs-the Coloring Book, Spaceballs-the Lunch box, Spaceballs-the Breakfast Cereal, Spaceballs-the Flame Thrower. [turns it on] The Kids love this one!

Yogurt in Spaceballs, 1987

By Davide Banis

In Part I and Part II of this series, we used the expression "immersive journalism" to identify journalism that employs virtual and augmented reality to add a (literal) layer of depth to its storytelling. After all, as a quick search on Google or its [dedicated Wikipedia entry](#) will confirm, this is how the expression is usually intended.

However, I will here argue that this is a limited understanding of what immersive journalism is (or could be) about. In the realm of fiction, where the notion of immersive storytelling is well-established, bulky VR headsets and fancy AR apps have so far failed to meet their pumped up expectations as revolutionary storytelling tools. Indeed, the main driving force behind contemporary storytelling's immersive turn is world-building – less a tool or a technology than a narrative logic.

What fictional juggernauts such as Star Wars, the Marvel superheroes, and Game of Thrones have in common is that they are first and foremost fictional universes; they are worlds that can be explored rather than linear stories with a beginning and an end. Their endless plots and subplots tell the stories of dozens of characters rather than of a handful of archetypal characters.

Scarily, two out of the three transmedia universes I mentioned are intellectual properties of Disney, the fictional behemoth par excellence. (Credit: FollowingtheNerd.com)

RELATED

FORGET THE FILM, WATCH THE TITLES

Watch the Titles was een succesvolle Submarine Channel website over *title design*. Het project verzamelde de beste en meest bijzondere openingstitels van films en televisieseries. Op de site zijn meer dan 300 titelsequenties te bekijken vergezeld van 'making of' artikelen waarin de makers dieper ingaan op de technische en inhoudelijke aspecten van hun proces. In de jaren dat de site actief was (2007 – 2015) trok deze miljoenen bezoekers. Het project vond aansluiting bij een brede doelgroep waaronder studenten, filmmakers, film liefhebbers, visual effects makers en de animatiesector. Ook na het deactiveren bleef site en de sociale mediakanalen bezoek trekken. Omdat de website technisch zwaar verouderd is, maar de content tijdloos, zijn we in 2018 begonnen met het bouwen van een nieuw CMS gekoppeld aan een nieuw design waarmee het project naadloos geïntegreerd kan worden in Submarine Channel. Deze nieuwe site is geschikt voor hedendaagse schermen en mobiele platforms, biedt meer ruimte aan beeld, en heeft een veel aantrekkelijker opmaak van artikelen. Vanaf het moment van de herlancering in 2019 gaan we regelmatig nieuwe content publiceren. De nieuwe dynamische layout voor de artikelpagina's van *Watch the Titles* zal daarna gebruikt worden voor het verbeteren van de layout van Top 5's en de longreads op Submarine Channel.

Ontwerp voor mobiele site

4. Awards, festivals, events en presentaties 2018

Submarine Channel

Feb. 19: Beeld en Geluid, Expertisemiddag Webarchivering, presentation cases, Remco Vlaanderen.
Feb. 28: The Evolution of Sequential Storytelling, Camera Arts, Hochschule Luzerne. Lecture: Remco Vlaanderen.
Feb. 27 – 28: Workshop Transmedia storytelling, Camera Arts, Hochschule Luzerne. Remco Vlaanderen.
Oct. 22: FNC presentatie Submarine Channel algemeen, Montreal, Corine Meijer.

Refugee Republic

May 26 – Nov. 25: The Japan Pavilion at the 16th International Architecture Exhibition, La Biennale di Venezia.
Expo "Architectural Ethnography from TokyoGuidebooks and Projects on Livelihood".

Ashes to Ashes

Apr. 11 – 21: Imagine Film Festival 2018, Amsterdam.
Apr. 11 – 15: VR section Go Short International Short Film Festival Nijmegen + nomination.
Mar. 14 – 19: Landshut Short Film Festival, Germany, VR Competition 19th, nominated and showcase.
Mar. 11: SXSW, Capital Factory, Texas, presentation by Michel Reilhac and showcase.
May: VAF, Inspiration day for filmmakers, Brussels, Steye Hallema.
Jul. 7: ShortTS International Film Festival 19th, showcased, Trieste, Italy.
Jun. 5 – 24: Short Shorts Film Festival 2018, part of VR section.
Oct. 9 – 20: Festival du Nouveau Cinéma Montréal, Film in competition + presentation by Corine Meijers.
Nov. 1 – 4: Selected for VR lab during Virginia Film Festival 2018.
Nov. 7 – 11: Aesthetica Short Film Festival: Award in the VR & Immersive category.

Amrita

Jan. 28 - 30: Film Festival Rotterdam Cinemart: Pitch and one on one meetings.

Screendiver

Oct. 4 – 7: New York Comicon, panel on interactive comics, Ezra Daniels.
Apr. 2018: Fumetto Comics Festival, Luzerne, Zwitserland, panel on VR comics, Remco Vlaanderen.

The Almanac

Oct. 1: The Good Pitch, Amsterdam, Yula Altchouler en Michel Reilhac.
Nov. 18-21: The IDFA Forum presentation & one to one meetings – Corine Meijers en Yula Atchouler.

WORD! By Amos Mulder

Jan 24: Cinecrowd: De Maandelijkse Oogst, Lab111, Amsterdam.
Jan 25-: "Post-Fact Adventures!", PIP expo presents films and installations by Amos Mulder, The Hague.
Apr 1: Al-Nahj International Film Festival 2018, Karbala, Irak.
Apr 11-21: Imagine Film Festival, Amsterdam. "Nieuw Nederlands Peil", screenings.
Apr 11-15: Go Short Film Festival, Nijmegen. Special Jury Mention.
Apr 18-24, Independent Days Film Festival, Karlsruhe.
May 1-5: International Competition of Abstract and Non-narrative Animations at Anifilm, Třeboň, Czech Republic.
May 29: Future Film festival, Bolognam Italy, screenings.

May 12-18: Webster University, Leiden, Screening on computers on a side-event of LISFE Festival
 Jul 2: Animation Block Party 2018, Brooklyn, New York.
 Aug 16-19: Animaze, Montreal (Finalist).
 Aug 20: Pluk de Nacht Open Air Film Festival 2018, Amsterdam.
 Sep 11: Shortcutz Amsterdam
 Oct 4 - 5: Playgrounds Festival – The Art Department, Eindhoven. 1600 bezoekers.
 Oct 10-14: Klik Amsterdam Animation Festival, Amsterdam.
 Dec. 20: Tokyo, Japan. Kana (One Night Films) presented WORD! at the Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Japan for the screening program Euro Live.
 2018: Best Dutch Shorts 2018, international screening touring program (via GoShorts).

The Industry

Mar. 17: Sofia Film Festival, Presentation of *De Industrie*, Mirka Duijn. Sofia, Bulgaria.
 May. 12-18: Webster University, North Holland, Screening on computers on a side-event of LISFE Festival.
 May: VAF, Brussels, Inspiration day for filmmakers. Presentation of *De Industrie* by Mirka Duijn.
 Sep. 25, University of the Arts Utrecht, Professorship Interactive Narrative Design + UU Game Design
 Presentation of *De Industrie* by Mirka Duijn.
 Sept 25 – 29: Prix Italia, special mention.
 Oct: Netherlands Film Festival – Competition.
 Oct .18: Prix Europa, Berlin.
 Oct. 12 – Nov. 11: The New Newsroom, exhibition MU, Eindhoven
 Nov. 9, 2018: Zip-Scene Conference, Presentation of *The Industry*, Mirka Duijn, Budapest.
 IDFA Doclab (VR deel)
 Nov. 24, IDFA Doclab, Artist Talk, Mirka Duijn.
 Nov. 29, Presentation at the University of Utrecht, Dept. Criminology & Dept. Games, Mirka Duijn.
 Dec. 6, Presentation at RIEC / Police NI, Corine / Mirka, Zeist.
 Dec. 10: Guest lecture, University of the Arts Utrecht, Media Department. Mirka Duijn, Utrecht.

POPPY Interactive

May 12-18: Webster University, North Holland, Screening on computers on a side-event of LISFE Festival.
 Sep. 7 : Honorable mention, Prix Ars Electronica 2018.
 Oct 17: Best Online Projects, Prix Europa, Berlin.
 Nov. 30: Lianzhou Photo festival, China.

Echoes of IS

Jan: Filmacademie, guest lesson by Hans Dortmans.
 Mar. 27: Tessa Pope wins Directors NL AWARD in the category Digital Storytelling.
 Apr. 7: Pazo de Cultura de Carballo, Interplay Festival, Spain, showcase.
 May 9: Presentation at Urban Stories event, Pakhuis De Zwijger, Amsterdam.
 May 12 - 18: Webster University, North Holland, Screening on computers on a side-event of LISFE Festival.
 May 24 - 25: RAN meeting for 10 anti-radicalisation initiatives from different EU countries, Madrid.
 Jul. 4: Conference by NCTV with 1000 police and national security, Hans Dortmans.
 Sep. 25 – Oct 5: NFF Interactive competition, screenings at Interactive Expo.
 Sep. Presentation at Police Academy.
 Nov. 14 - 25: IDFA educational school screenings for 1200 pupils – 4 screenings including moderator and guests.
 Including of the project in the online IDFA Doc School.
 Nov. 22 - 23, RAN meeting for 60 young experts from different EU countries, presentation, Riga, Latvia.

Cosmos Within Us

Oct. 24 – 26: Presentation VR Days Europe, Amsterdam.

Imaginary Friend

Aug. 21 – Sep 2: Venice Gap Financing Market, presentation, Corine Meijers.

Oct. 24 – 26: Selection VR Days Europe, Amsterdam.

The Great Orator

Oct. 3: Festival du nouveau cinéma, Montreal, Canada, presentation Corine Meijers.

Last Hijack

May 12 - 18: Webster University, North Holland, Screening on computers on a side-event of LISFE Festival.

Minimovie Ig Nobel

Sep. 22 – Nov. 4: exhibition at Gallery AaMo at Tokyo Dome, Tokyo, Japan.

Manfred – Pumpkin Bread

Sep. 29: De Ontmoeting, Netherlands Film Festival, premiere.

Oct. 20 –26: Cinekid, Amsterdam.

Nov. De Ontmoeting, screening, Ketelhuis, Amsterdam.

General expert or consultation by Michel Reilhac:

Jan. 21 : Trieste International Film Festival, Virtual Reality Day: Chairman.

Feb. 22: Luxembourg VR Festival: Keynote and panel discussion on creative VR.

Feb. 22: Public conversation on interactive storytelling with students at University of Amsterdam.

Mar. 10- 12: South By South West, Austin, : Keynote on interactive storytelling with EEAS Europa.

Mar. 26: DIXIT Transmedia workshop, Paris.

Apr. 21 : Keynote on Virtual Reality production at Scuola Holden , Torino, Italy.

May 4: moderating debate on immersive storytelling at Series Mania, Lille, France.

May 5, 6 : Guest of honor at Interactive storytelling seminar at Centre Culturel Bellegarde, Toulouse, France.

May 11: panelist at Panel Immersive Summit Winston Baker at CARLTON Hotel , Cannes Film Festival, France.

May 17: Participation at Storytelling 360 Consortium at VR BASE, Amsterdam.

June 6 : Keynote speech at VRHAM Festival , Hamburg, Germany.

June 7 to 10: World VR Forum , Crans Montana, Switzerland.

June 19: Keynote and debate at ARP, Paris , France.

June 23 to 27: Sandbox VR Festival, Qingdao, China.

Jul. 24: Keynote at XR LAB, Munich, Germany.

Aug. 25 – Sep. 9: Venice VR, Venice , Italy.

Oct. 9: Keynote at Scuola Holden, Torino, Italy.

Oct. 24 - 26: Keynote and panel at VR Days Europe, Amsterdam.

Nov. 7- 9: Jury member at Geneva International Film Festival, Geneva , Switzerland.

Nov. 14: Keynote in Ghent for Doc Forum, Ghent, Belgium.

Nov. 29: Keynote for Scuola Holden, Rome, Italy.

Dec. 14: Teaching at Atelier DIXIT on VR, Paris, France.

D- ANALYSE BEZOEKCIJFERS SUBMARINE CHANNEL PROJECTEN 2018

Samenvatting

Aantal bezoekers in totaal: 9.794.567 (op blz. 19 van de jaarrekening is te zien hoe dit getal is opgebouwd). Vooraf was totaal aantal geschatte bezoeken: 7.900.000.

Met 9,9 miljoen bezoekers voor 2018 zitten we boven de geschatte bezoekersaantallen van 7,9 miljoen. Dat is te wijten aan een aantal factoren.

- Door het gebruik van de monitoring tool Meltwater hebben we beter inzicht verschaffen in het bereik van artikelen en projecten. Hiermee hebben we wereldwijde coverage in zowel media-uitingen over de projecten van Submarine Channel, als wat er buiten onze eigen kanalen wordt gezegd over de projecten.
- Focus op vergroten betrokkenheid van de doelgroepen door o.a. het adverteren op social media-kanalen waarbij we heel gericht doelgroepen kunnen targetten. Dit jaar zijn we begonnen met experimenteren met heel specifiek targeten op kleinere doelgroepen.
- Het bereik via onze social mediakanalen is hoger, door te experimenteren met A/B-testen. Hierdoor weten we beter wat wel en niet werkt. De learnings hiervan worden vervolgens toepast op de volgende posts. Hierdoor werken we aan kwalitatief hoogwaardigere content die beter aansluit op de behoeftes van ons publiek.

De bezoekersaantallen van de interactieve documentaire *Poppy Interactive* is 150% hoger dan het jaar ervoor. Dit heeft vooral te maken met eerst het testen van advertenties onder verschillende doelgroepen. Aan de hand hiervan is besloten om het project actiever en langer te adverteren onder de doelgroep journalisten en liefhebbers van *slow journalism*.

Sociale media

Het absolute aantal vind-ik-leuks op Facebook gedaald met ongeveer 2000. Dit is simpelweg te verklaren doordat we een stijging zien van het aantal inactieve en dubieuze accounts welke door Facebook zelf worden verwijderd. De betrokkenheid via onze kanalen, voornamelijk Facebook en Instagram, is in het laatste jaar wel gestegen. Enerzijds door maximaal drie keer per week content te publiceren op onze kanalen en anderzijds het implementeren van een nieuwe sociale mediastrategie waarbij wordt ingezet op het verhogen van de betrokkenheid.

Daarnaast is er ook een daling in absolute volgers op social media. Dit is simpelweg te verklaren doordat er een aantal accounts gedeactiveerd zijn. Bijvoorbeeld de kanalen van de projecten *Echoes of IS*, *Collapsus* en *Ascent from Akeron* zijn afgesloten en worden niet meer bij gehouden. Submarine Channel heeft via zijn eigen social media-kanaal een veel groter bereik. Het onderhouden van kanalen gewijd aan specifieke projecten heeft dus niet altijd een meerwaarde.

Radio, print en online media

Het bereik van Submarine Channel via online media-kanalen is hoger doordat we sinds 2018 de online media monitoringstool Meltwater gebruiken. Sinds het gebruik van Meltwater hebben we mee inzicht in berichten,

artikelen en *mentions* over Submarine Channel of haar projecten. Daarnaast biedt de monitoringstool ook inzichten in trends in de markt. Door de inzichten te analyseren verwachten we in 2019 een stijging in het bereik via de videokanalen, radio, tv, print en online media.

Publieksopbouw in de toekomst

De social media-kanalen van Submarine Channel worden steeds belangrijker. We gaan meer investeren in de betrokkenheid van ons publiek door (online) communicatieplannen en -strategieën rondom projecten in een veel eerder stadium te ontwikkelen. Een grotere publieksopbouw is hierbij dan niet zo zeer het doel, we hechten meer waarde aan de betrokkenheid van ons publiek.

In 2018 heeft Submarine Channel een Impact Manager aangenomen. Zijn ervaring in combinatie met nieuwe inzichten door de monitoringstool Meltwater, verwachten wij meer te kunnen inzetten op het verhogen van de betrokkenheid van het publiek. In loop van 2019 een nieuwe impactstrategie te gebruiken, waarbij we storytelling en social media zullen combineren.

E- SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT, DIRECTIE EN PERSONEEL

Directie en Raad van Toezicht

De directie van Stichting Submarine Channel wordt gevormd door Femke Wolting en Bruno Felix.

De Raad van Toezicht bestond in 2016 uit de volgende personen:

Melle Daamen: voorzitter

Oscar Kneppers: algemeen lid

Willemijn de Vries: algemeen lid

Gerard Timmer: algemeen lid

Good Governance

De stichting hanteert de Code Cultural Governance op alle belangrijke punten: diversiteit in het bestuur qua geslacht en leeftijd, er wordt een rooster van aftreden toegepast, er is een huishoudelijk reglement in de vorm van een administratieve organisatie. Risico's die de stichting loopt bestaan uit artistieke of organisatorische problemen of tegenvallende resultaten. Deze worden opgevangen door het aanhouden van een reserves en door het verzekeren van gebruikelijke risicofactoren zoals bedrijfsaansprakelijkheid en bestuursaansprakelijkheid. De Code Culturele Diversiteit zien we vertaald in onze producties waarbij veelvuldig de culturele diversiteit van de maatschappij naar voren komt. Als netwerkorganisatie werken we bovendien samen met mensen met zeer uiteenlopende culturele achtergronden.

Er zijn profielen opgesteld van directie en RvT leden. Al onze leden hebben hun eigen discipline en expertise binnen het culturele veld.

Het is voor Submarine Channel gewenst dat tenminste één bestuurslid of toezichthouder:

- juridische auteursrechtelijke kennis en ervaring heeft;
- relaties met media in het algemeen en publieke omroep in het bijzonder heeft;
- uit het culturele veld komt, ervaring heeft in de kunstwereld en de financiering ervan, zowel op gemeentelijk als overheidsniveau;
- ervaring heeft met nieuwe media, specifiek met online en distributie marketing;
- een internationaal perspectief kan bieden met name op digitaal gebied.

De jaarverslagen worden ook op onze site gepubliceerd (submarinechannel.com/anbi/). Verder wordt regelmatig informatie verstrekt aan, en frequent vergaderd met de RvT.

Nevenactiviteiten RvT leden

Melle Daamen (voorzitter):

Rvt van de stichting Educatie en Cultuur (SEC)

Lid Wetenschappelijke Adviesraad Instituut voor Informatierecht

Lid van het Europees Cultureel Parlement

Oscar Kneppers:

Oprichter & aandeelhouder Rockstart Amsterdam

Denktank Innovatie EYE Fimmuseum

Pionier Rede Kruis Prinses Margrietfonds

Lid van de jury Postcode Loterij Greenchallenge

Gerard Timmer:

Algemeen directeur NOS

Bestuurslid Bart de Graaff Foundation

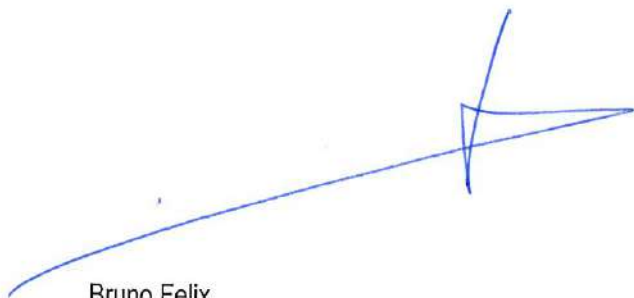
Willemijn de Vries:

Oprichter en mede-eigenaar FoxWaldmeister Advocaten

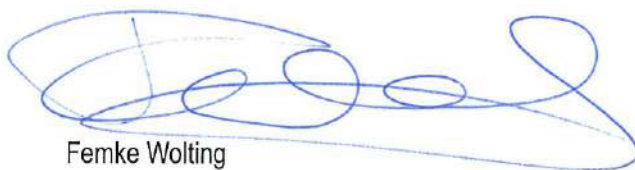
Coördinator van het Blockbusterfonds

Lid Raad van Advies van het Go Short filmfestival

Ondertekend 22 maart 2019 te Amsterdam,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a long horizontal stroke followed by a sharp upward and rightward flourish.

Bruno Felix
Directeur Submarine Channel

A handwritten signature in blue ink, featuring a series of overlapping loops and a long horizontal base.

Femke Wolting
Directeur Submarine Channel

Rapport

uitgebracht aan het bestuur van

Stichting Submarine Channel

te Amsterdam

inzake

JAARREKENING 2018

INHOUDSOPGAVE

	pagina
Bestuur	
- Algemeen	1
Jaarrekening	
- Balans per 31 december 2018	2
- Functionele exploitatierekening over 2018	4
- Kasstroomoverzicht over 2018	5
- Toelichting op de balans en de functionele exploitatierekening	6
Overige gegevens	
- Voorstel resultaatbestemming	18
- Prestatieoverzicht	19
- Toelichting op substantiële verschillen tussen begroting en realisatie	20
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	

Stichting Submarine Channel
te Amsterdam

ALGEMEEN

Doel

Volgens artikel 3 van de statuten heeft de stichting de volgende doelstellingen:

1. Het bevorderen van de productie en verspreiding van kunstzinnige uitingen en informatie met een cultureel gehalte middels moderne media en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
2. De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:
werven van financiële middelen bij organisaties met een culturele verantwoordelijkheid en andere belanghebbenden. Tevens verleent de stichting opdrachten en financiële bijdragen aan derden die in staat zijn culturele programma's te ontwikkelen en/of te exploiteren via moderne en alternatieve mediakanalen.
3. Het vermogen van de Stichting dient ter verwezenlijking van het doel van de stichting.

Oprichting

De stichting is opgericht op 14 augustus 2000.

Algemeen Nut Beogende Instelling

De Stichting is per 1 januari 2012 aangemerkt als een algemeen nut beogende instelling.

BESTUUR

Governance Code Cultuur

Sinds 2009 hanteert de stichting de code Governance Code Cultuur.

Directie

Het bestuur wordt gevormd door mevrouw F.M. Wolting en de heer B.W. Felix. De toezichhoudende functie ligt bij de Raad van Toezicht.

Raad van Toezicht

In het verslagjaar bestond de Raad van Toezicht uit de volgende personen:

	Functie	In functie	Uit functie
O.J.J. Kneppers	Algemeen lid	01-07-2012	01-07-2020
M. Daamen	Voorzitter	01-07-2012	01-07-2020
G.J. Timmer	Algemeen lid	01-12-2015	01-12-2019
W.M.M. de Vries	Algemeen lid	01-12-2015	01-12-2019

BALANS

(na resultaatbestemming)

ACTIVA	Huidig boekjaar		Vorig boekjaar	
	31.12.2018		31.12.2017	
	€	€	€	€
II Vorderingen				
debiteuren	15.000		37.849	
gelieerde rechtspersonen	-		5.381	
belastingen en premies sociale verzekeringen	14.869		4.183	
overige vorderingen	14.032		13.647	
subsidieverstrekkers	-		5.000	
Totale vorderingen		43.901		66.060
IV Liquide middelen		311.312		377.944
Totale vlottende activa		355.213		444.004
TOTALE ACTIVA		355.213		444.004

PASSIVA	Huidig boekjaar 31.12.2018		Vorig boekjaar 31.12.2017	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
algemene reserve	49.973		48.369	
reserve bestemd voor lopende projecten	77.377		100.000	
Totale eigen vermogen		127.350		148.369
Kortlopende schulden				
leveranciers	13.259		41.061	
gelieerde rechtspersonen	10.082		-	
belastingen en premies sociale verzekeringen	5.056		5.045	
overige schulden	199.466		249.529	
Totale kortlopende schulden		227.863		295.635
TOTALE PASSIVA		355.213		444.004

FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING OVER 2018

BATEN	Huidig boekjaar 2018 €	Begroting 2018 €	Vorig boekjaar 2017 €
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	8.898	24.000	7.042
Sponsorinkomsten	15.288	40.000	20.721
Overige inkomsten	38.428	45.000	263.739
Indirecte opbrengsten	3.298	50.000	12.943
Totaal Opbrengsten	65.912	159.000	304.445
Bijdrage AFK Kunstenplan	86.940	85.000	85.740
Overige subsidies uit publieke middelen			
Structureel	318.227	300.000	300.000
Incidenteel	41.250	130.000	16.250
Bijdragen uit private middelen	-	25.000	-
<i>Percentage eigen inkomsten</i>	<i>13%</i>	<i>26%</i>	<i>43%</i>
Totale Subsidies/Bijdragen	446.417	540.000	401.990
TOTALE BATEN	512.329	699.000	706.435

LASTEN	Huidig boekjaar 2018 €	Begroting 2018 €	Huidig boekjaar 2017 €
Beheerlasten personeel	-	-	-
Beheerlasten materieel	56.944	58.160	56.503
Totale Beheerlasten	56.944	58.160	56.503
Activiteitenlasten personeel	444.638	571.730	498.311
Activiteitenlasten materieel	31.766	69.110	53.891
Totale Activiteitenlasten	476.404	640.840	552.202
TOTALE LASTEN	533.348	699.000	608.705
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-21.019	-	97.730
Saldo rentebaten/-lasten	-	-	8.204
RESULTAAT	-21.019	0	105.934

Resultaatbestemming:

Algemene reserve	1.604		5.934
Reserve bestemd voor lopende projecten	-22.623		100.000
	-21.019	0	105.934

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	2018		2017	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatiesaldo		-21.019		105.934
bij: afschrijvingen materiële vaste activa	-		-	
af: afschrijvingen op desinvesteringen	-		-	
in materiële vaste activa				
mutatie voorzieningen	-		-	
		-		-
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>		-21.019		105.934
Mutatie in vorderingen	22.159		40.945	
Mutatie kortlopende schulden	-67.772		40.407	
		-45.613		81.352
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>		-66.632		187.286
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-		-	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-		-	
Investerings in financiële vaste activa	-		-	
		-		-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Ontvangsten uit langlopende schulden	-		-	
Aflossingen uit langlopende schulden	-		-	
		-		-
<i>Mutatie liquide middelen</i>		<u>-66.632</u>		<u>187.286</u>
Liquide middelen einde boekjaar	311.312		377.944	
Liquide middelen begin boekjaar	377.944		190.658	
<i>Mutatie liquide middelen</i>		<u>-66.632</u>		<u>187.286</u>

TOELICHTING OP DE BALANS EN DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Richtlijn 640 voor de Jaarverslaggeving uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 640 Organisaties zonder winststreven).

Tevens is de jaarrekening opgesteld conform de richtlijnen van het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2017-2020.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de vennootschap zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

De verbonden partijen zijn:

Submarine B.V.	te Amsterdam
Submarine Haven B.V.	te Amsterdam

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarden, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de Stichting is onderverdeeld in:

Algemene reserve: dit betreft het vrij besteedbare vermogen van de organisatie: exploitatietekorten respectievelijk overschotten worden aan de algemene reserve onttrokken dan wel gedoteerd.

Reserve bestemd voor lopende projecten: een door het bestuur geormerkt deel van het vermogen ten behoeve van onder andere risicoreserve en bestemmingsreserve activiteiten.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Ten aanzien van de posten begrepen in het bedrijfsresultaat geldt, dat positieve resultaten slechts zijn opgenomen, indien en voor zover zij in het boekjaar zijn verwezenlijkt en dat met negatieve resultaten en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, rekening is gehouden.

Baten

Onder baten wordt verstaan de in het verslagjaar ontvangen subsidies en bijdragen. Tevens wordt hier, bij afrekening van een project, het eventuele projectresultaat onder verstaan.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de exploitatierekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

Lasten

De lasten zijn berekend op basis van de historische kosten en worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, tenzij anders vermeld.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers.

Belastingen, rentebaten en soortgelijke opbrengsten, alsmede rentelasten en soortgelijke kosten, worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS - ACTIVA

	31.12.18 €	31.12.17 €
<u>Debiteuren € 15.000</u>		
Debiteuren volgens saldijst	15.000	37.849
Af: voorziening wegens oninbaarheid	-	-
	<u>15.000</u>	<u>37.849</u>
<u>Gelieerde rechtspersonen € -</u>		
Rekening-courant Submarine BV	-	5.381
	<u>-</u>	<u>5.381</u>
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen € 14.869</u>		
Dit betreft omzetbelasting, de specificatie is als volgt:		
BTW aangifte 3e kwartaal (correctie) boekjaar	-	-22.683
BTW aangifte 4e kwartaal boekjaar	14.869	26.504
BTW suppletie aangifte boekjaar	-	362
	<u>14.869</u>	<u>4.183</u>
<u>Overige vorderingen € 14.032</u>		
Nog te ontvangen bedragen	1.069	2.137
Nog te factureren bedragen	7.000	7.000
Vooruitbetaalde kosten	5.963	4.510
	<u>14.032</u>	<u>13.647</u>
<u>Subsidieverstrekkers € -</u>		
Nederlands Filmfonds inzake project Ashes to Ashes	-	5.000
	<u>-</u>	<u>5.000</u>

Stichting Submarine Channel
te Amsterdam

	<u>31-12-18</u>	<u>31-12-17</u>
	€	€
<u>Liquide middelen € 311.312</u>		
Rabobank rekening-courant	125.018	307.968
Rabobank spaarrekening	170.868	50.900
Rabobank USD	15.361	19.011
Triodos Bank spaarrekening	65	65
	<u>311.312</u>	<u>377.944</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

TOELICHTING OP DE BALANS - PASSIVA

	2018	2017
	€	€
<u>Algemene reserve € 49.973</u>		
Stand per 1 januari	48.369	42.435
Bij: resultaatbestemming boekjaar	1.604	5.934
Stand per 31 december	<u>49.973</u>	<u>48.369</u>

Dit betreft vrij besteedbaar vermogen en dient voor het waarborgen van de continuïteit van de Stichting.

	31-12-18	31-12-17
	€	€
<u>Reserve bestemd voor lopende projecten € 77.377</u>		
Stand per 1 januari	100.000	-
Bij: resultaatbestemming boekjaar	-22.623	100.000
Stand per 31 december	<u>77.377</u>	<u>100.000</u>

Specificatie reserve bestemd voor lopende projecten:

Inzake project Ascent of Acheron	-	5.000
Inzake project Amrita	6.775	5.000
Inzake project Bellingcat	10.000	10.000
Inzake project Cosmos	774	10.000
Inzake project Imaginary	15.000	10.000
Inzake project Itinerante	-	5.000
Inzake project Mona	-	10.000
Inzake project Onasis	7.000	5.000
Inzake project De Ontmoeting	10.000	10.000
Inzake project Orator	7.828	10.000
Inzake project Riserobotrise	-	10.000
Inzake project The Little things	10.000	-
Inzake project VR app	10.000	10.000
	<u>77.377</u>	<u>100.000</u>

Voor verplichtingen die samenhangen met de afronding van de lopende projecten is de bestemmingsreserve "Reserve bestemd voor lopende projecten" gevormd. Deze projecten zijn dit jaar (of eerder) gestart en voor de verplichtingen zijn voorzieningen opgenomen. Voor de inhoudelijke verklaring hiervan verwijzen wij u naar het bestuursverslag.

	31-12-18	31-12-17
	€	€
<u>Leveranciers € 13.259</u>		
Conform saldijst crediteuren	<u>13.259</u>	<u>41.061</u>
 <u>Gelieerde rechtspersonen € 10.082</u>		
rekening-courant Submarine B.V.	<u>10.082</u>	<u>-</u>
 <u>Belastingen en premies sociale verzekeringen € 5.056</u>		
Loonheffing	<u>5.056</u>	<u>5.045</u>
	<u>5.056</u>	<u>5.045</u>
 <u>Overige schulden € 199.466</u>		
Vooruit ontvangen bedragen	145.240	180.000
Reservering vakantiegeld en vakantiedagen	9.391	9.683
Reservering accountantskosten	3.500	5.000
Reservering administratiekosten	7.500	7.500
Nog te ontvangen facturen gelieerde rechtspersonen	30.595	43.240
Nog te betalen kosten	3.240	4.106
	<u>199.466</u>	<u>249.529</u>

Niet uit de balans blijvende rechten, verplichtingen en regelingen

Subsidietoezeggingen 2019-2020

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	looptijd 2019-2020	625.240
Amsterdams Fonds voor de Kunst; Kunstenplan	looptijd 2019-2020	173.880
		<u>799.120</u>

TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING - BATEN

	Werkelijk 2018 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2017 €
<u>Directe opbrengsten - publieksinkomsten</u>			
Opbrengsten licenties, webshop, DVD, VOD, screenings	1.898	2.000	42
Inkomsten eigendomsrechten (afkoopsom Submarine)	7.000	7.000	7.000
Crowdfunding	-	15.000	-
	8.898	24.000	7.042
<u>Directe opbrengsten - sponsorinkomsten</u>			
Submarine BV	15.288	40.000	20.721
	15.288	40.000	20.721
<u>Directe opbrengsten - overige inkomsten</u>			
Co financiers projecten	37.127	40.000	259.374
Opbrengsten uit advisering en overige diensten	1.301	5.000	4.365
	38.428	45.000	263.739
<u>Indirecte opbrengsten</u>			
Uitlenen personeel	3.298	50.000	12.943
	3.298	50.000	12.943
<u>Bijdrage AFK Kunstenplan</u>			
Amsterdams Fonds van de Kunst	86.940	85.000	85.740
	86.940	85.000	85.740
<u>Overige subsidies uit publieke middelen - incidenteel</u>			
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	318.227	300.000	300.000
	318.227	300.000	300.000

	Werkelijk 2018 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2017 €
<u>Overige subsidies uit publieke middelen - incidenteel</u>			
Nederlands Fonds voor de Film - Orator	10.000		-
Nederlands Fonds voor de Film - The Industry VR	7.500		-
Nederlands Fonds voor de Film - VR Ashes to Ashes	-		5.000
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie - Poppy	20.000		-
Fonds21 - Poppy	3.750		11.250
	<u>41.250</u>	<u>130.000</u>	<u>16.250</u>
<u>Bijdragen uit private middelen</u>			
Bijdragen uit private middelen	-		-
	<u>-</u>	<u>25.000</u>	<u>-</u>

TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING - LASTEN

	Werkelijk 2018 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2017 €
<u>Beheerlasten: Materiële lasten</u>			
Huisvesting	16.900	23.160	16.919
Kantoorkosten	8.758	5.000	7.297
Afschrijvingskosten (doorbelast)	10.283	7.000	9.275
Communicatiekosten	2.517	4.000	1.923
Administratie- & advieskosten	15.945	14.000	13.637
Overige algemene kosten	2.541	5.000	7.452
	56.944	58.160	56.503
<u>Activiteitenlasten: Personeelslasten</u>			
Redactie site	172.512	195.990	146.508
Interactieve online producties	272.126	375.740	351.803
	444.638	571.730	498.311
<u>Activiteitenlasten: Materiële lasten</u>			
Reis- & verblijfkosten	6.502	15.500	12.705
Vervoer & transport	7	2.000	213
Verzekeringen	2.513	2.000	2.867
Publiciteit	14.856	13.500	22.232
Diversen	7.888	36.110	15.874
	31.766	69.110	53.891

Stichting Submarine Channel
te Amsterdam

	Werkelijk 2018 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2017 €
<u>Rentebaten en rentelasten</u>			
Rentebaten bank	-	-	171
Rentelasten gelieerde rechtspersonen	-	-	8.033
	<u>0</u>	<u>-</u>	<u>8.204</u>

AANVULLENDE TOELICHTING OP WINST- & VERLIESREKENING

	Werkelijk 2018 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2017 €
<u>Huisvestingskosten € 16.900</u>			
Huur	10.548	20.400	10.313
Overige huisvestingskosten	6.352	2.760	6.606
	<u>16.900</u>	<u>23.160</u>	<u>16.919</u>
 <u>Administratie- & advieskosten € 15.946</u>			
Administratie- en advieskosten	10.946	8.500	8.648
Accountantskosten	5.000	4.000	4.020
Overige dienstverlening	-	1.500	969
	<u>15.946</u>	<u>14.000</u>	<u>13.637</u>

Personeelsleden

Gedurende het boekjaar waren er gemiddeld 5 personen (4,18 fte) in dienst van de Stichting (2017: 4,23). Verder worden er medewerkers betrokken van Submarine BV, gemiddeld was dit 1 persoon (0,68 fte) over 2018 (2017: 1,45).

In 2018 hebben er 53 ingehuurde freelancers/ondernemingen aan de activiteiten van de Stichting gewerkt (2017: 79).

*Stichting Submarine Channel
te Amsterdam*

OVERIGE GEGEVENS

- Voorstel resultaatbestemming
- Prestatieoverzicht
- Toelichting op substantiële verschillen tussen begroting en realisatie
- Controleverklaring
- Rapport van feitelijke bevindingen bij de prestatieverantwoording

Stichting Submarine Channel
te Amsterdam

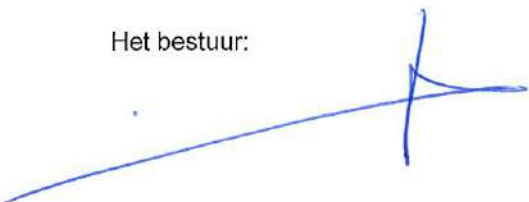
VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

De directie stelt voor om het resultaat ad. € -/- 21.019 als volgt te bestemmen:

	€
Ten gunste van de algemene reserve	1.604
Ten gunste van de reserve bestemd voor lopende projecten	-22.623
	<u><u>-21.019</u></u>

Vooruitlopend op de vaststelling door de algemene bestuursvergadering is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

Het bestuur:

B.W. Felix

F.M. Wolting

Vastgesteld in de algemene vergadering van de Raad van Toezicht d.d. 19 maart 2019.

Stichting Submarine Channel
te Amsterdam

Prestatieoverzicht

	huidig boekjaar		voorgenomen prestaties		vorig boekjaar	
	aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS		9.794.587		7.900.000		6.457.395
1 Evenementen						
Lezingen/festivals/presentaties/screenings	92	92.000			90	90.000
Expo: Motion Comic tentoonstelling Zagreb					1	1.000
Expo: Refugee Republic at MoMA					1	8.000
2 Cursussen		0		0		0
3 Bezoeken		0		0		0
4 Deelnemers		0		0		0
5 Gebruikers websites		2.388.636		3.700.000		2.822.834
Submarine Channel	691.818				658.874	
Titles (Watch the Titles)	315.612				429.171	
2pause	382.244				317.452	
Art of Pho	13.754				14.297	
Hotel	5.826				10.699	
Minimovies	810				62.301	
Tulse Luper Journey	32.457				32.978	
Collapsus	106.298				105.980	
Pretty Cool People Interviews	54.924				33.646	
Overige projecten	40.303				420.000	
Booktrailers	20.463				22.122	
Unspeak	93.283				133.280	
Refugee Republic	53.769				79.824	
Who Are the Champions	11.666				9.758	
Lagos Wide & Close	16.507				17.449	
Last Hijack Interactive	11.516				12.383	
Bistro Invitro	198.268				127.651	
De Pont	37.437				42.084	
Ascent from Akeron	36.615				34.210	
De Industrie	7.862				12.285	
Poppy	16.357				6.422	
Echoes of IS	4.425				3.704	
Ashes to Ashes (downloads via Jaunt en WeMakeVR)	9.733				25.000	
Dutch Design (Profiles)	28.405				51.731	
Screendiver	218.284				159.553	
online video views (Facebook, Vimeo, YouTube)		422.117		4.200.000		343.574
radio, tv, print & online media		6.824.955				3.140.733
6 Overige activiteiten:		66.859				51.254
specificatie overige activiteiten:						
Publicaties nieuwsbrief						
aantal	6					
oplagecijfers publicaties	2.600	15.600				0
Social networking						
Twitter Screendiver @screendiverDCD		76				57
Twitter Akeron @akeroncomic		231				249
Twitter 2pause @2pause		329				339
Twitter SubmarineChannel @submarinechannel		4.454				4.526
Twitter Forget the Film @watchthetitles		4.408				4.486
Twitter Collapsus @collapsusnews		356				370
Twitter Echoes of IS		-				14
Twitter Last Hijack @lasthijack		1.288				1.364
Facebook Submarine Channel		18.510				19.145
Facebook Echoes of IS		137				130
Facebook Bistro in Vitro		650				596
Facebook Ascent from Akeron		176				178
Facebook Last Hijack		436				461
Facebook Refugee Republic		1.886				1.979
Facebook Forget the Film		2.195				2.159
Facebook Screendiver (group)		178				152
Facebook De Pont		64				70
Facebook Silvertown Paws		268				-
Pinterest Watch the Titles		356				348
Pinterest Submarine Channel		255				252
Instagram Submarine Channel		1.156				881
Instagram Silvertown Paws		72				-
Vimeo Dutch Profiles subscribers		435				409
Youtube Dutch Profiles subscribers		5.733				4.946
Youtube followers Submarine Channel		3.120				2.977
Vimeo followers Submarine Channel		4.490				4.374
Medium followers Submarine Channel		-				792

TOELICHTING OP SUBSTANTIELE VERSCHILLEN TUSSEN BEGROTING EN REALISATIE

Baten:

De totale baten zijn 27% lager ten opzichte van de begroting. De (directe en indirecte) opbrengsten zijn 59% lager ten opzichte van de begroting, de subsidies uit publieke en private middelen zijn 73% lager dan begroot.

Het percentage eigen inkomsten ligt hierdoor ook een stuk lager dan begroot, 13% gerealiseerd ten opzichte van 26% begroot.

Lasten:

De totale lasten zijn 24% lager ten opzichte van de begroting. De activiteitenlasten zijn 26% lager dan begroot, dit komt voornamelijk doordat de uitvoering van er minder activiteiten gerealiseerd zijn dan oorspronkelijk gepland.

De beheerslasten liggen in de lijn van de begroting (2% lager).

Resultaat:

Het resultaat over 2018 ligt lager dan begroot, dit komt doordat er meer activiteitenlasten zijn uitgegeven zijn in 2018. Voor deze activiteitenlasten was in 2017 al een bestemmingsreserve gevormd.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Amsterdams Fonds voor de Kunst

Aan: de Raad van Toezicht van stichting SubmarineChannel

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport op pagina 2 tot en met pagina 18 opgenomen jaarrekening 2018 van stichting SubmarineChannel te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting SubmarineChannel op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) de balans per 31 december 2018;
- 2) de staat van baten en lasten over 2018; en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Controlestandaarden vallen, het Controleprotocol meerjarige subsidies AFK Kunstenplanperiode 2017-2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting SubmarineChannel zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiele afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2017-2020.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiele fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Hilversum, 19 maart 2019

Ref: BvH.2019.0330.495000

KAMPHUIS & BERGHUIZEN

Accountants/Belastingadviseurs

drs. B.G.W. van Heusden RA RV MBV CIA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol meerjarige subsidies AFK Kunstenplanperiode 2017-2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.